

ritmische tijd van het geheugen te gaan. Martha Graham gaf zelf een antwoord op haar vraag naar het begin en de bestemming van de dans door net naar deze beweging naar geheugens toe en tussen geheugens onderling te verwijzen: 'Om de dans te begrijpen zoals hij is, is het noodzakelijk dat we begrijpen waar hij vandaan komt en waar hij naartoe gaat. Hij komt voort uit de binnenste diepten van de menselijke natuur, het onbewuste, waar het geheugen is. Als zodanig bewoont hij ook de danser. Waar hij naartoe gaat is de ervaring van de mensen, van de toeschouwer, waar hij gelijkaardige herinneringen wakker maakt.'

Maar... is dat alles? Is dat alles wat er ten slotte over te zeggen valt? Deze terugkeer naar het Freudiaanse postulaat van een communicatie van het onbewuste naar het bewuste toe? Het antwoord is natuurlijk ja. Maar slechts op één niveau. Het is een ja met een maar – met het voorbehoud dat voor elk project geldt dat naar de ethiek, naar een herbekijken van de wetten van het altijd al gespannen pas-de-deux tussen oog en hand, verwijst. Om na te gaan wat de nomadische ruimte van het schrijven binnendringt, moeten we nauwkeurig let-

ten op (eer bewijzen aan, recht doen aan, aanroepen, problematizeren, dansen en schrijven over) die hangende 'tussendoor' momenten wanneer bewegingen, geluiden, landschappen (nog) niet gedanst zijn maar verwijzen naar de choreografische spanning tussen het fysieke en de verbeelding. Want die momenten laten deuren opengaan, doorklieven de grenzen van het oog, doorsnijden de vulgariteit van interpretatie en beschrijving, leiden het zelf naar de ruimere, niet-tijdsgebonden wereld van de bewusteloosheid, naar de kamer vol dansende herinneringen zodat onze toekijkende lichamen en onze toekijkende geesten kunnen meetrillen met het ritme van het theater, het trillende ritme van afbraak en heropbouw, een kamer waar we ons, samen met de dansers in hun repetities, kunnen oefenen in het verlaten van ons lichaam om, ten slotte, een virtuele dans te dansen.

André Lepecki
Vertaling: Axel Vandevenne

Bibliografie

- Phelan, Peggy, *Thirteen Ways of Looking at Choreographing Writing, Choreographing History*, ed. Susan Leigh Foster, (Bloomington and Indiana, Indiana University Press, 1995), p. 200-210
- Sayre, Henry M., *The Object of Performance*, (Chicago and London, The University of Chicago Press, 1989), p.308
- Graham, Martha, *Martha Graham*, (Princeton, NJ, Princeton University Press, 1966)
- Kantor, Tadeusz, *The Room. Maybe a New Phase 1980, A Journey Through Other Spaces*, ed. Michal Kobialka, trans. Michal Kobialka, (Berkeley and Los Angeles, University of California Press, 1993), p.142-144
- Clément, Catherine, *Syncopé. The Philosophy of Rapture*, Minneapolis and London, University of Minnesota Press, 1994), p. 302
- Franco, Mark, *Mimique, Bodies of the Text. Dance as Theory, Literature as Dance*, ed. Ellen W. Goellner & Jacqueline Shea Murphy, (New Brunswick, NJ, Rutgers University Press, 1995), p.205-216

DE MUNT / LA MONNAIE en KAAITHEATER
stellen voor

Rosas

MIKROKOSMOS

Choreografie
ANNE TERESA DE KEERSMAEKER

Muziek
BÉLA BARTÓK - GYÖRGY LIGETI

Uitgevoerd door
JEAN-LUC FAFCHAMPS
JEAN-LUC PLOUVIER
DUKE QUARTET

LUNATHEATER
Saintelettesquare 18-20 1210 Brussel
12, 13, 14, 15, 16 \03\1996 20:00

Plaatsbespreking
De Munt / La Monnaie : 02/218.12.11
Kaaitheater : 02/201.59.59

KAAITHEATER

LA MONNAIE
DE MUNT

...Of wist u
al alles
over theater?

Wat u altijd al wilde weten over theater vindt u in de bibliotheek van het Vlaams Theater Instituut boven het Lunatheater, op de 3e verdieping.

OPENINGSUREN	
Dinsdag, woensdag en vrijdag	van 10u tot 17u
Donderdag	van 14u tot 20u
Zaterdag	van 10u tot 14u

VLAAMS THEATER INSTITUUT

Saintelettesquare 19 - 1210 Brussel
tel 02/ 201 09 06 • fax 02/ 203 02 05